

Simptomi sindroma sagorijevanja među studentima sestrinstva Veleučilišta u Bjelovaru

Matić, Marijana

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Bjelovar University of Applied Sciences / Veleučilište u Bjelovaru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:144:516599>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-02**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Bjelovar University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

VELEUČILIŠTE U BJELOVARU
STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ SESTRINSTVO

**SIMPTOMI SINDROMA SAGORIJEVANJA MEĐU
STUDENTIMA SESTRINSTVA VELEUČILIŠTA U
BJELOVARU**

Završni rad br.30/SES/2024

Marijana Matić

Bjelovar, rujan, 2024.

Veleučilište u Bjelovaru
Trg E. Kvaternika 4, Bjelovar

1. DEFINIRANJE TEME ZAVRŠNOG RADA I POVJERENSTVA

Student: **Marijana Matić**

JMBAG: **1003176533**

Naslov rada (tema): **Simptomi sindroma sagorijevanja među studentima sestrinstva Veleučilišta u Bjelovaru**

Područje: **Biomedicina i zdravstvo**

Polje: **Kliničke medicinske znanosti**

Grana: **Sestrinstvo**

Mentor: **dr. sc. Marija Kudumija Slijepčević**

zvanje: **profesor stručnog studija**

Članovi Povjerenstva za ocjenjivanje i obranu završnog rada:

1. **dr. sc. Stjepan Grabovac, predsjednik**
2. **dr. sc. Marija Kudumija Slijepčević, mentor**
3. **Sani Lukić, prof., član**

2. ZADATAK ZAVRŠNOG RADA BROJ: 30/SES/2024

U sklopu završnog rada potrebno je:

1. definirati i opisati kliničku sliku sindroma sagorijevanja
2. prikazati metodologiju provedbe istraživanja simptoma sindroma sagorijevanja među studentima Veleučilišta u Bjelovaru
3. primijeniti strukturirani upitnik o simptomima sindroma sagorijevanja među studentima sestrinstva Veleučilišta u Bjelovaru
3. prikazati dobivene rezultate tablično i grafički u odnosu na primijenjeni upitnik o sindromu sagorijevanja među studentima sestrinstva Veleučilišta u Bjelovaru
4. raspraviti dobivene rezultate u odnosu na druga recentna istraživanja sindroma sagorijevanja među zdravstvenim radnicima i studentima sestrinstva
5. prikazati metode izgrađivanja psihološke otpornosti u odnosu na sindrom sagorijevanja

Datum: 4. travnja 2024. godine

Mentor: **dr. sc. Marija Kudumija Slijepčević**

Zahvala

Zahvaljujem svim osobama koje su mi pomogle u izradi ovog završnog rada. Posebno se zahvaljujem svojoj mentorici, prim. dr. sc. Mariji Kudumiji Slijepčević, spec. psihijatrije subspec. forenzičke psihijatrije, koja me vodila kroz cijeli proces svojim stručnim savjetima. Posebno hvala svim kolegama studentima koji su pristali sudjelovati u istraživanju. Također, zahvaljujem svojoj obitelji i prijateljima na razumijevanju i ohrabrenju tijekom cijelog studija. Bez njihove podrške ovaj rad ne bi bio moguć.

Sadržaj

1. UVOD	1
2. STRES I UTJECAJ STRESA NA ZDRAVLJE	2
3. SINDROM SAGORIJEVANJA NA POSLU I STUDIJU	3
3.1. Sindrom sagorijevanja među zdravstvenim radnicima i studentima	4
4. CILJ RADA	6
5. METODE	7
6. REZULTATI	8
6.1. Sociodemografski podaci	8
6.2. Radni angažman studenata	11
7. RASPRAVA	28
8. ZAKLJUČAK	32
9. LITERATURA	33
10. OZNAKE I KRATICE	36
11. SAŽETAK	37
12. SUMMARY	38
13. PRILOZI	39
13.1. Anketa	39

1. UVOD

Sindrom sagorijevanja među studentima postaje sve značajniji fenomen u suvremenom visokoobrazovnom sustavu. Kao budući zdravstveni radnici, studenti sestrinstva suočavaju se s različitim izazovima koji proizlaze iz zahtjevnog akademskog okruženja i kliničkih praksi. S obzirom na prirodu njihove profesije, koja podrazumijeva emocionalnu angažiranost i izloženost stresnim situacijama, studenti sestrinstva su posebno podložni razvoju sindroma sagorijevanja. Velik udio studenata koji pohađa sestrinstvo na Veleučilištu u Bjelovaru je već u sustavu zdravstva, odnosno zaposlen je u struci. Uzimajući u obzir tu činjenicu važno je istražiti kako radno opterećenje utječe na njihovo iskustvo sindroma sagorijevanja. Radno-okolišni čimbenici, kao što su radni sati, pritisak na poslu i ravnoteža između obaveza na poslu i učenja, mogu imati značajan utjecaj na doživljaj stresa i opće blagostanje studenata sestrinstva. Stoga će ovo istraživanje također istražiti povezanost između radnog statusa i simptoma sindroma sagorijevanja među studentima sestrinstva na VUB-u. Razumijevanje ovog fenomena ključno je za razvoj preventivnih strategija i intervencija koje bi mogle poboljšati dobrobit studenata sestrinstva i osigurati njihovu uspješnu integraciju u buduće radno okruženje. U sklopu ovog istraživanja provest će se anketno istraživanje među studentima sestrinstva na VUB-u kako bi se dobila dublja spoznaja o njihovim iskustvima, percepcijama i potrebama u vezi s sindromom sagorijevanja. Podaci dobiveni ovim istraživanjem mogu pružiti vrijedne uvide koji će služiti kao osnova za razvoj ciljanih intervencija usmjerenih na prevenciju i upravljanje sindromom sagorijevanja među studentima sestrinstva.

2. STRES I UTJECAJ STRESA NA ZDRAVLJE

Danas je pojam stresa uvelike korišten termin te svaki pojedinac smatra da zna što je stres. O stresu se uvelike raspravlja te je česta tema televizijskih emisija, brojnih kongresa, predavanja u odgojno-obrazovnim ustanovama i slično. Svakom pojedincu pojam stresa će imati individualno značenje, prilagođeno njihovom osobnom doživljaju. Hans Selye definira stres kao skup uobičajenih, nespecifičnih, tjelesnih i biokemijskih promjena koje se u organizmu zbivaju kada bilo koji zahtjev na organizam izazove tjelesnu ili psihičku reakciju (1). Uz pojam stresa vežu se pojmovi stresnog podražaja ili stresora, stresne situacije i stresnog doživljaja koji su sastavni dio stresnog zbivanja.

Stresni podražaj ili stresor je svaki tjelesni, psihički ili socijalni poticaj koji dovodi pojedinca u stanje stresa (2). Stresne podražaje smo podijelili na fizikalne i kemijske stresove, biološke stresore, psihološke ili emocionalne stresove te socijalne stresove (1). Stresna situacija je objektivna situacija u kojoj se pojedinac nalazi i koju procjenjuje ugrožavajućom (1). Stresni doživljaj ukupan je doživljaj u koji su uključeni stresori, situacija koja se procjenjuje kao stresna i reakcije koje se nakon te procjene pojavljuju (1). Stresove smo podijelili prema jakosti i duljini njihova trajanja. S obzirom na podjelu jakosti razlikujemo slabe, jake i vrlo jake, a prema duljini trajanja razlikujemo akutne i kronične.

Stres može imati značajan utjecaj na tjelesno zdravlje (3). Jake fiziološke promjene nastale stresom posljedično uzrokuju tjelesne, odnosno psihosomatske simptome. Povezanost stresa i zdravstvenih ishoda postaje sve veće područje istraživanja. Razvojem neurologije, endokrinologije i imunologije te interdisciplinarnim pristupom dokazana je neposredna veza između stresa i razvoja mnogih bolesti. Danas je poznato da postoji direktna povezanost između psihosocijalnog stresa i kardiovaskularnih bolesti (4). Istraživanja su pokazala da stres izaziva hemodinamičke, endokrine i imunosne promjene koje dovode do patofizioloških stanja u kardiovaskularnim bolestima (4). Stres ne samo da direktno utječe na razvoj kardiovaskularnih bolesti, već također može negativno utjecati na imunosni sustav, povećavajući rizik od kroničnih nezaraznih bolesti i autoimunih poremećaja (4). Osim što povećava rizik, stres također može utjecati na klinički tijek navedenih bolesti. Smatra se da je stres najizraženiji kod želučanog ulkusa, povišenog krvnog tlaka, infektivnih bolesti, alergija, astme, psorijaze i drugih (1).

3. SINDROM SAGORIJEVANJA NA POSLU I STUDIJU

Sindrom sagorijevanja na poslu, poznat i pod nazivom „burnout“ predstavlja ozbiljan problem u suvremenom radnom okruženju (5). Iako ga mnogi vežu uz pojam stresa, većina autora ih smatra različitim pojmovima. Stres se definira kao stanje u kojem se pojedinac nalazi kad je suočen sa zahtjevima okoline kojima se ne uspijeva prilagoditi, a sagorijevanje je sindrom koji se javlja kao posljedica doživljavanja prolongiranoga stresa, a razlikuje se od reakcije na stres s obzirom na vremenske odrednice (4). Zadovoljstvo na poslu važno je jer direktno utječe na kvalitetu života pojedinca, produktivnost organizacije te opću radnu atmosferu. Kada su zaposlenici zadovoljni svojim poslom, skloniji su ostanku u organizaciji, angažiraniji su i motiviraniji u obavljanju svojih dužnosti te su spremniji surađivati s kolegama (5). Osim toga, zadovoljstvo na poslu često rezultira nižim razinama stresa i boljim fizičkim i mentalnim zdravljem zaposlenika, što dugoročno može doprinijeti održivosti organizacije i njenom uspjehu na tržištu. Sve u svemu, zadovoljstvo na poslu predstavlja ključnu komponentu za postizanje uspješne i održive radne zajednice.

Američki psiholog Herbert Freudenbaur 1970. godine prvi donosi naziv sindroma sagorijevanja ili „burnout“ (6). Postoji niz definicija sindroma sagorijevanja, međutim najčešće je korištena definicija američke psihologinje Christine Maslach koja ga definira kao skup simptoma nastalih u situaciji prolongiranog stresa na radnom mjestu, koji karakterizira emocionalna iscrpljenost, depersonalizacija i smanjena efikasnost (1).

Sindrom sagorijevanja karakteriziran je osjećajem iscrpljenosti, cinizma prema poslu te smanjenim osjećajem osobne učinkovitosti (7). Vodeći uzroci razvoja sindroma sagorijevanja su loši uvjeti rada, loši međuljudski odnosi, premala plaća, nezadovoljstvo vrstom i sadržajem posla i drugi (1). Sagorijevanje na poslu događa se kada posao više ne izaziva nikakvo zadovoljstvo, odnosno kada posao izgubi svaki smisao (8). Proces sagorijevanja nije iznenađan te se razvija prolongirano. Kod mladih zaposlenika prisutan je velik entuzijazam i stav da moraju biti jako uspješni u poslu, a nesvjesni su da će se nekad morati suočiti s neuspjehom. Neuspjeh se smatra sastavnim dijelom posla. Zaposlenici se zbog iracionalnog trošenja vlastite energije koja je prisutna u početnom idealizmu izlažu opasnosti od sagorijevanja (9). Nakon pada idealizma dolazi do drugih interesa kao što su napredovanje na poslu, bolja plaća i slično. Ukoliko pojedinac uspije navedeno izbalansirati uz priznanje nadređenih neće doći do sagorijevanja na poslu. Međutim, ukoliko njegov trud ostane neprepoznat, a ne pronade sklad između posla i privatnog života, postoje veliki izgledi za razvijanje sindroma sagorijevanja (9).

Iako postoji niz definicija sindroma sagorijevanja i teško je odrediti koja bi bila najpreciznija s obzirom na različita stajališta autora, postoji suglasnost među autorima oko tri dimenzije sindroma sagorijevanja. U dimenzije sindroma sagorijevanja ubrajamo emocionalno iscrpljivanje, depersonalizaciju i smanjenu učinkovitost (10).

Emocionalna iscrpljenost prva je reakcija na stresne podražaje. Odnosi se na smanjenje osjetljivosti pojedinca na zahtjeve i stresore koji ih opterećuju te na osjećaj nesposobnosti da se nosi s njima na psihološkoj razini. Osobe su emocionalno i fizički iscrpljene te im je otežano oporaviti se. Emocionalno iscrpljena osoba doživljava osjećaj umora, emocionalnu prazninu, razdražljivost, osjetljiva je te doživljava tjelesne tegobe poput nesanice, probavnih tegoba i bolova (1).

Depersonalizacija se odnosi na negativan odnos prema radu i kolegama s posla, uz hladan i udaljen stav. Predstavlja dimenziju interpersonalnog konteksta u sagorijevanju. Osoba je bezosjećajna, gubi interes za posao, ne usmjerava pozornost na ono što joj se govori, neosjetljiva je za probleme drugih te se neprimjereno ponaša (1).

Treća dimenzija je smanjena učinkovitost koja predstavlja dimenziju samoprocjene u sagorijevanju, a odnosi se na osjećaje nesposobnosti i nedostatak postignuća i produktivnosti na poslu (10). Dolazi do potpunog gubitka motivacije i osobi postaje sve teže odlaziti na posao. Zbog smanjene razine uspjeha dolazi do nepovjerenja u vlastite sposobnosti i gubitka samopouzdanja.

Postoje neki opći savjeti koji pomažu da se sve navedeno izbjegne. U to ubrajamo dobro planiranje posla, ne donositi probleme s posla kući, posvetiti se hobijima u slobodno vrijeme, provoditi vrijeme s obitelji i prijateljima, izbjegavati jednolične poslove. Također, postoje i čimbenici unutar posla koji bi mogli ublažiti negativno djelovanje stresa na poslu. To se odnosi na zanimljivost posla, dobro raspoloženi i pomaganju skloni suradnici, sudjelovanje u odlukama te dobra plaća (1).

3.1. Sindrom sagorijevanja među zdravstvenim radnicima i studentima

Sindrom sagorijevanja vrlo je čest među pomagačkim profesijama unutar kojih posao, koliko god da je kvalitetan nije dovoljno vrednovan i nagrađen, u kojima se malo može učiniti u pomaganju drugima i u kojima propusti neodgovornih nisu dovoljno kažnjavani (1).

Medicinske sestre/tehničari često su izloženi visokom stresu (11) zbog zahtjevnih radnih uvjeta, emocionalno napornih situacija s pacijentima, nedostatka resursa i

vremenskih pritisaka, što može negativno utjecati na njihovo fizičko i mentalno zdravlje. Uz to, medicinske sestre/tehničari suočavaju se s konstantnim pritiskom za brigu o pacijentima, rješavanjem hitnih situacija, prilagođavanjem stalnim promjenama u radnom okruženju te često nedovoljnom podrškom i priznanjem za njihov rad, što dodatno povećava njihov stres i opterećenost (11). Dosadašnja istraživanja o sagorijevanju medicinskih sestara/tehničara pokazala su da su najčešći uzroci nezadovoljstva preopterećenost poslom, loša organizacija, zahtjevna administracija (12). Vodeći problemi su vrlo niske plaće, obavezna dežurstva, smjenski rad, prekapacitiranost poslom i cjelodnevna odgovornost (1). Također, istraživanja ukazuju na potrebu smanjena stresora kao što su kvalitetnija organizacija, kontinuirana edukacija i popunjavanje kadra (12). Edukacija, znanje i vještine uvelike pomažu medicinskom osoblju da vlada stresnim događajima na poslu.

Tijekom obrazovanja studenti se susreću sa različitim stresnim situacijama. Period studiranja obilježen je brojnim životnim pitanjima i raznih pritisaka okoline (13). U izvore stresa kod studenata možemo ubrojiti različite oblike provjere znanja, izrade seminara, obavljanje stručne prakse te komunikaciju s nastavnicima. Ograničeno slobodno vrijeme, financijski pritisci koje studenti osjećaju, velik broj ispitnih obaveza i nedostatak adekvatnog odmora dovode do razvoja sindroma sagorijevanja među studentima (13).

Akademski stres ima dvostruke posljedice, obuhvaćajući i pozitivne i negativne aspekte. S jedne strane, može potaknuti samomotivaciju i postizanje visokih akademskih postignuća, dok s druge strane može rezultirati negativnim utjecajem, poput iscrpljenosti koja šteti zdravlju studenata (13).

4. CILJ RADA

Cilj rada je istražiti simptome sindroma sagorijevanja među studentima sestrinstva na VUB-u te utjecaj studiranja na njihovo mentalno, emocionalno i fizičko blagostanje. Istraživanjem ćemo ispitati razinu energije i predanosti studenata sestrinstva prema studijskim obavezama i praktičnom radu. U radu će biti prikazano koliko se studenti osjećaju motivirano za svakodnevne zadatke te koliko su posvećeni svojim akademskim ciljevima. Pokušat će se identificirati mogući faktori rizika i predložiti zaštitni čimbenici povezani sa sindromom sagorijevanja.

5. METODE

U svrhu provedbe istraživanja „Simptomi sindroma sagorijevanja među studentima sestrinstva VUB-a“ kreiran je anonimni anketni upitnik posredstvom aplikacije Google obrasci. Preko e-maila studentima je poslan poziv za rješavanje anketnog upitnika. Nakon čitanja informativnog pristanka, zainteresirani studenti su dobrovoljno pristali sudjelovati u istraživanju.

Anketni upitnik se sastojao od dva odjeljka. Prvi odjeljak je služio za ispitivanje sociodemografskih i općih podataka o studiranju. U drugom odjeljku ispitivao se radni angažman studenata na temelju Utrecht Work Engagement Scale (UWES) koji se sastoji od tri dimenzije, a to su energija, predanost i zauzetost prema autorima Wilmar Schaufeli i Arnold Bakker (14). Osim verzije za osobe u radnom odnosu, razvijena je i verzija za studente. U usporedbi s verzijom za zaposlenike, neka pitanja su preformulirana. Radni angažman je zapravo pretpostavljena suprotnost izgaranju (15).

Energija se procjenjuje pomoću šest stavki, odnosno pitanja koje se odnose na visoku razinu energije i otpornosti, spremnost na ulaganje truda, neiscrpljivanje te upornost suočavanju s poteškoćama (14). Oni koji postižu visoke rezultate u energičnosti obično imaju puno energije, žara i izdržljivosti dok rade, dok oni koji postižu niže rezultate u energičnosti imaju manje energije, žara i izdržljivosti. Pitanja 7-12 odnosila su se na ispitivanje energije.

Predanost se procjenjuje putem pet stavki (16) koje se odnose na izvlačenje osjećaja značaja iz vlastitog rada, osjećaj entuzijazma i ponosa zbog svog posla te osjećaj inspiracije i izazova zbog njega. Ispitanici koji postižu visoke rezultate u predanosti snažno se identificiraju sa svojim radom (14) jer ga doživljavaju kao značajan, inspirativan i izazovan. Oni koji postižu niske rezultate ne identificiraju se sa svojim radom jer ga ne doživljavaju kao značajan, inspirativan ili izazovan; osim toga, ne osjećaju ni entuzijazam ni ponos zbog svog rada. Pitanja 13-17 odnosila su se na ispitivanje predanosti.

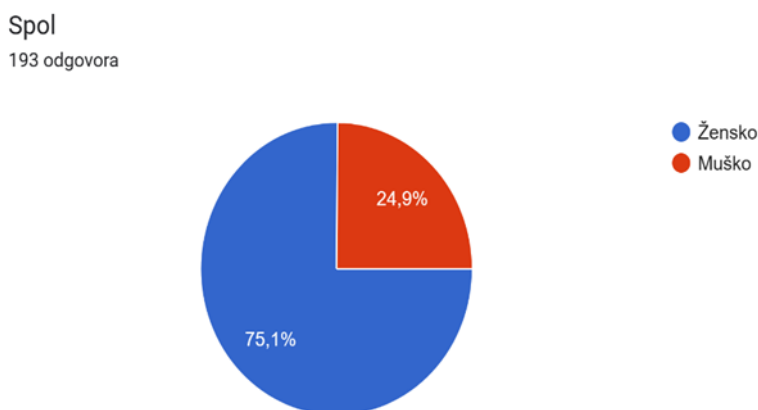
Zauzetost se mjeri putem šest stavki koje se odnose na potpuno i sretno uranjanje u svoj rad te teškoće u odvajanju od njega, tako da vrijeme brzo prolazi i zaboravlja se sve ostalo što je oko nas. Oni koji su visoko upijani u posao osjećaju se sretno zaneseni svojim radom, teško im je odvojiti se od njega, dok oni s niskim stupnjem upijanja ne doživljavaju takvu duboku povezanost s poslom niti teškoće s odvajanjem od njega (14). Pitanja 18-23 odnosila su se na ispitivanje zauzetosti.

6. REZULTATI

Tijekom perioda od 15.04.2024. – 01.05.2024. 193 ispitanika pristupilo je anketnom upitniku te pristalo na sudjelovanje u istraživanju. Niti jedan prikupljeni odgovor u anketnom upitniku nije nepotpun ili se može smatrati nevažećim.

6.1. Sociodemografski podaci

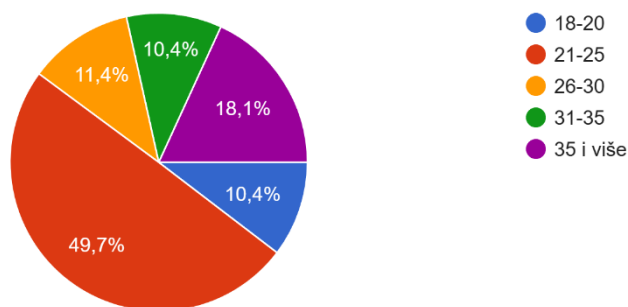
Upitnik je ispunilo ukupno 75,1% studentica i 24,9% studenata što je vidljivo na slici 1. Iz priložene slike možemo zaključiti da je istraživanju pristupio većinski ženski rod što je povezano s većim brojem žena u odnosu na muškarce na smjeru sestrinstvo.

Slika 1. spolna struktura ispitanika

Slika 2 prikazuje da većina studenata (49,7%) ima između 21 i 25 godina, dok je 18,1% studenata u dobi od 35 i više godina. Zatim slijede studenti u dobi od 26 do 30 godina (11,4%), a manji udio čine studenti u dobi od 18 do 20 godina (10,4%) i u dobi od 31 do 35 godina (10,4%).

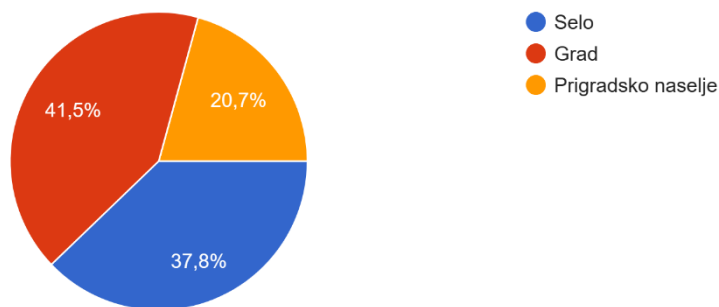
Dob
193 odgovora

Slika 2. dobna struktura ispitanika

Podjela ispitanika ovisno o mjestu stanovanja prikazana je na slici 3. Vidljivo je kako je najveći broj ispitanika iz područja grada (41,5%), zatim slijede ispitanici iz područja sela (37,8%) te ispitanici iz područja prigradskog naselja (20,7%).

Mjesto stanovanja
193 odgovora

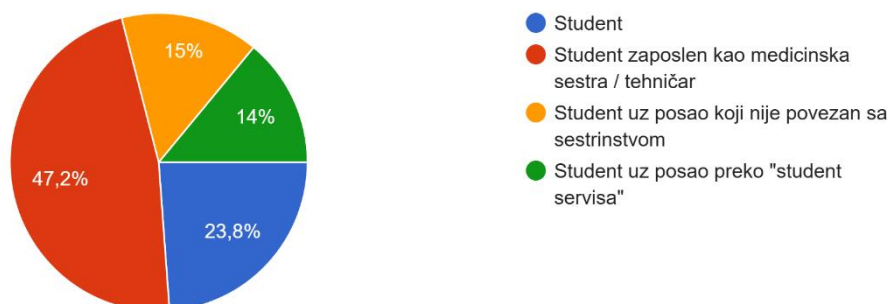

Slika 3. struktura ispitanika ovisno o mjestu stanovanja

Status zaposlenja ispitanika prikazan je na slici 4. Najveći broj njih (47,2%) su studenti koji su zaposleni kao medicinske sestre/tehničari. Slijede ispitanici koji su samo studenti (23,8%), zatim oni koji su studenti uz dodatni posao koji nije povezan sa sestrinstvom (15%), te studenti koji rade preko "studentskog servisa" (14%).

Status zaposlenja

193 odgovora

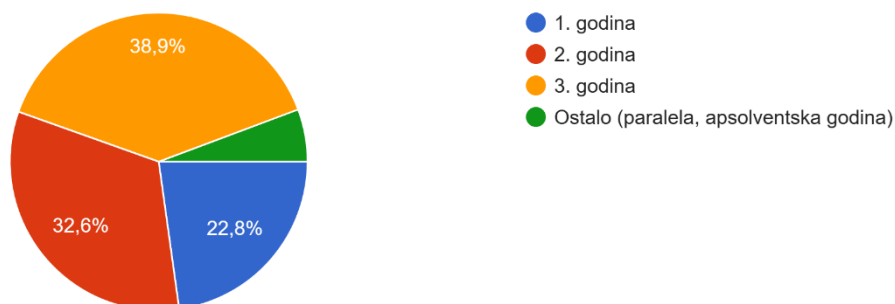

Slika 4. struktura ispitanika ovisno o statusu zaposlenja

Na temelju slike 5 prikazana je godina studiranja ispitanika. Najviše ispitanika je s treće godine (38,9%), zatim druga godina (32,6%). Slijede ispitanici s prve godine (22,8%), a na zadnjem mjestu su ispitanici pod „ostalo“ što se odnosilo na studente koji su paralelna ili apsolventska godina (5,7%).

Koja ste trenutno godina studija?

193 odgovora

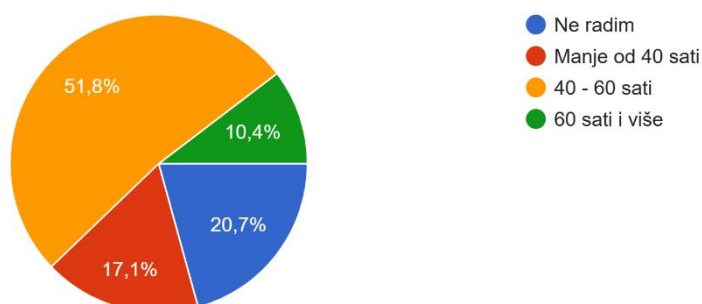

Slika 5. struktura ispitanika ovisno o godini studiranja

Slika 6 prikazuje koliko sati prosječno tjedno ispitanici rade. Možemo zaključiti da najveći broj ispitanika radi 40 do 60 sati tjedno (51,8%), zatim slijede ispitanici koji ne rade (20,7%), njih 17,1% radi manje od 40 sati tjedno, a najmanji broj ispitanika radi 60 sati i više (10,4%).

Koliko sati prosječno radite tjedno?

193 odgovora

Slika 6. struktura ispitanika ovisno o broju sati rada tjedno

6.2. Radni angažman studenata

U sljedećim rezultatima prikazan je radni angažman studenata prema UWES skali. Ispitanicima je bilo ponuđeno šest mogućih odgovora gdje je svaki broj označavao učestalost navedenog.

0 - nikad; 1 - gotovo nikad (nekoliko puta godišnje ili manje); 2 - rijetko (jednom mjesečno ili manje); 3 - ponekad (nekoliko puta mjesečno); 4 - često (jednom tjedno); 5 - vrlo često (nekoliko puta tjedno); 6 - uvijek (svaki dan)

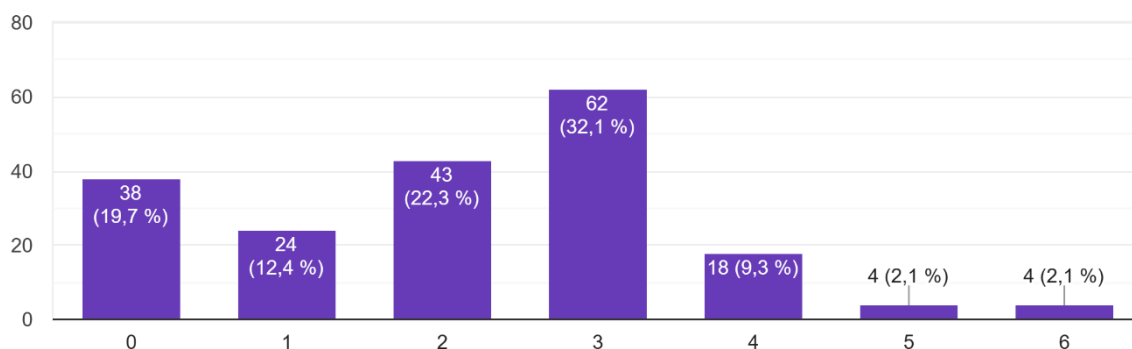
Na slici 7 možemo vidjeti odgovore na izjavu o energiji tijekom učenja. Najveći broj ispitanika, njih 62 (32,1%) odgovorio je da je ponekad prepun energije dok uči. Slijedi potom broj ispitanika koji je označio da je rijetko prepun energije dok uči, njih 43 (22,3%). Čak 38 ispitanika (19,7%) je označilo da nikad nije prepuno energije dok uči, a zatim njih 24 (12,4%) koji su izjavili da gotovo nikad nisu prepuni energije dok uče. Broj ispitanika koji je označio da je često prepun energije dok uči je 18 (9,3%). Najmanji broj ispitanika je označio da je vrlo često ili uvijek, po 4 ispitanika iz svake skupine, odnosno 2,1%.

Raznolikost u percepciji energije tijekom učenja je nesumnjiva. Većina ispitanika ponekad doživljava visoku razinu energije dok uče, što sugerira da njihova energija varira ovisno o kontekstu ili trenutnom raspoloženju. Postoji značajan broj onih koji rijetko ili nikada nisu prepuni energije tijekom učenja, što može ukazivati na izazove u održavanju koncentracije ili motivacije. Osim toga, postoji grupa ispitanika koji često osjećaju puno energije dok uče, dok je manji broj onih koji to doživljavaju vrlo često ili uvijek. Ova

raznolikost u doživljaju energije može ukazivati na potrebu za različitim strategijama upravljanja energijom tijekom obrazovnog procesa.

Kad učim, prepun sam energije.

193 odgovora

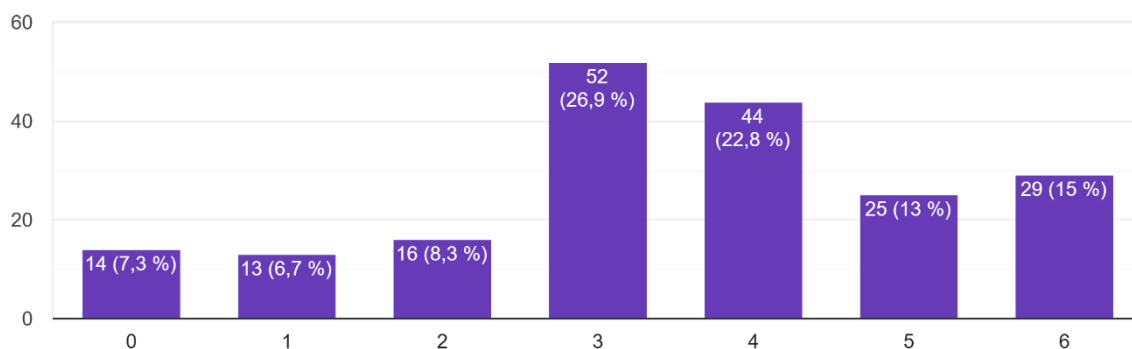
Slika 7. struktura odgovora na postavljeno pitanje o energiji tijekom učenja

Koliko ispitanici smatraju da je njihovo učenje korisno i smisleno prikazano je na slici 8. Najveći broj ispitanika, njih 52 (26,9%), smatra da je njihovo učenje ponekad korisno i smisleno. Nešto manji broj ispitanika, njih 44 (22,8%) smatra da je njihovo učenje često korisno smisleno. Slijedi potom broj ispitanika koji smatra da je njihovo učenje uvijek smisleno, njih 29 (15%), nešto manji broj ispitanika, njih 25 (13%) smatra da je njihovo učenje vrlo često smisleno i korisno. 16 ispitanika (8,3%) smatra da je njihovo učenje rijetko korisno i smisleno, njih 14 (7,3%) smatra da njihovo učenje nikad nije korisno i smisleno, a najmanji broj ispitanika, njih 13 (6,7%) smatra da njihovo učenje gotovo nikad nije korisno i smisleno.

Najveći broj njih povremeno doživljava svoje učenje kao korisno i smisleno, što ukazuje na varijabilnost u iskustvu i važnosti konteksta učenja. Također, postoji značajan broj ispitanika koji često ili uvijek doživljavaju svoje učenje kao korisno i smisleno, dok manji broj njih osjeća da je to rijetko slučaj. Ispitanici koji izjavljuju da njihovo učenje nikada ili gotovo nikada nije korisno i smisleno čine manji postotak, što sugerira da većina ipak pronalazi barem neku korist ili smisao u svom obrazovnom procesu.

Smatram da je moje učenje korisno i smisleno.

193 odgovora

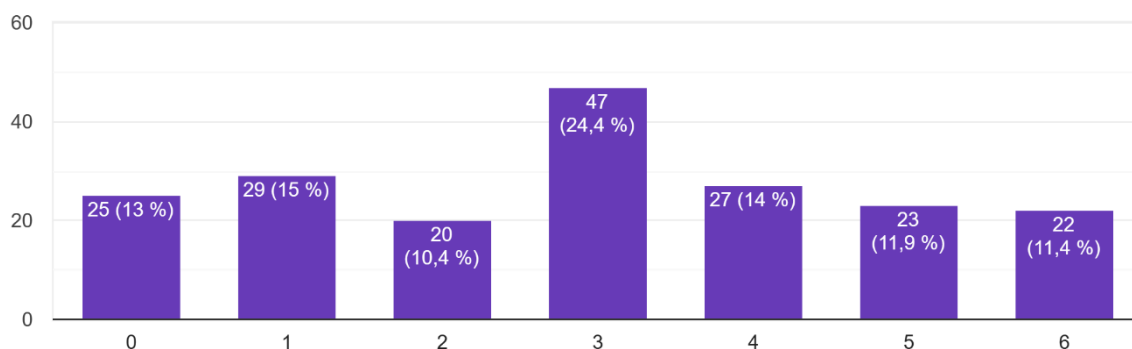
Slika 8. struktura odgovora na postavljeno pitanje o korisnosti i smislenosti učenja

Iz slike 9 možemo iščitati rezultate odgovora na pitanje o brzini prolaznosti vremena tijekom učenja. Najviše ispitanika smatra da mu vrijeme ponekad prolazi brzo, njih 47 (24,4%). Slijedi zatim broj ispitanika koji je označio da mu vrijeme tijekom učenja gotovo nikad ne prolazi brzo, njih 29 (15%). Da mu vrijeme često prolazi brzo tijekom učenja odgovorilo je 27 ispitanika (14%). Nešto manji broj ispitanika, njih 25 (13%) odgovorilo je da mu vrijeme nikad ne prolazi brzo. Odgovori s najmanje odgovora su da vrijeme prolazi vrlo često brzo tijekom učenja, njih 23 (11,9%) i da uvijek prolazi brzo, njih 22 (11,4%).

Većina ih smatra da vrijeme ponekad prolazi brzo, što ukazuje na promjenjivost u iskustvu koncentracije tijekom učenja. Postoji i značajan broj onih koji rijetko ili nikada ne doživljavaju brzi prolazak vremena, što može ukazivati na dublje angažiranje ili sporiji ritam aktivnosti tijekom učenja. Manji broj ispitanika doživljava često ili uvijek brz prolazak vremena, što sugerira razlike u individualnim navikama ili percepciji zadatka koji se obavlja.

Kad učim, vrijeme prolazi brzo.

193 odgovora

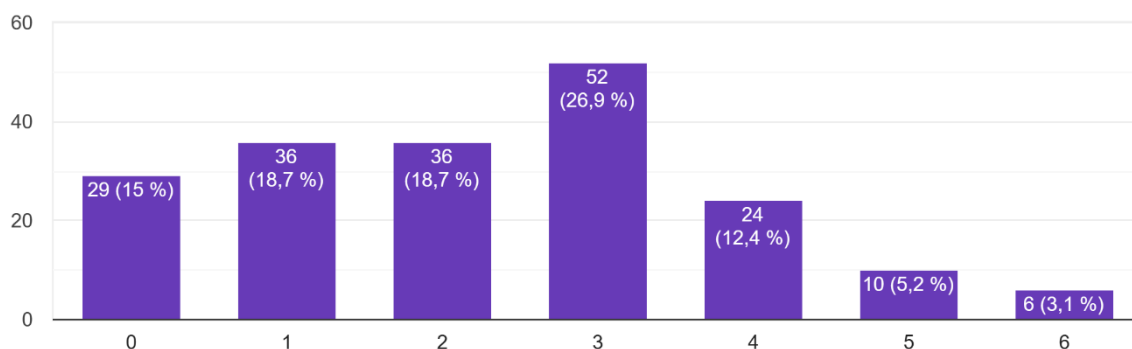
Slika 9. struktura odgovora na postavljeno pitanje o brzini prolaznosti vremena tijekom učenja

Na slici 10 prikazani su rezultati na pitanje koliko se osjećaju snažno i poletno dok studiraju i pohađaju predavanja. Ponekad se osjeća snažno i poletno najveći broj ispitanika, njih 52 (26,9%). Broj ispitanika koji smatra da se gotovo nikad ili rijetko osjeća snažno i poletno je 36 (18,7%). Nikad se ne osjeća snažno i poletno 29 (15%) ispitanika, često se osjeća snažno i poletno 24 (12,4%) ispitanika. Vrlo često se osjeća snažno i poletno 10 ispitanika (5,2%), a najmanji broj se uvijek osjeća snažno i poletno, njih 6 (3,1%).

Iz slike 10 možemo zaključiti da postoje različiti doživljaji u snažnosti i poletnosti tijekom studiranja i prisustvovanja predavanjima među ispitanicima. Većina ispitanika ponekad doživljava osjećaj snažnosti i poletnosti, što sugerira da njihova motivacija i angažman variraju ovisno o kontekstu ili trenutnom raspoloženju. Postoji značajan broj onih koji rijetko ili gotovo nikada ne osjećaju snažnost i poletnost dok studiraju, što može ukazivati na izazove u održavanju motivacije ili interesiranja. Međutim, iako manji postotak ispitanika često ili vrlo često doživljava osjećaj snažnosti i poletnosti, postoji još manji broj onih koji uvijek doživljavaju taj osjećaj, što može ukazivati na individualne razlike.

Osjećam se snažno i poletno kada studiram i pohađam predavanja.

193 odgovora

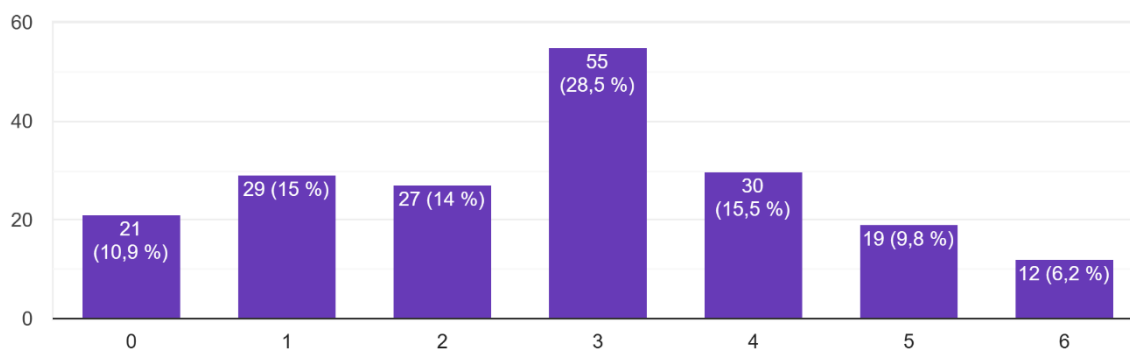
Slika 10. struktura odgovora na postavljeno pitanje o osjećaju snage i poletnosti tijekom studija

Slika 11 prikazuje rezultate na postavljeno pitanje o oduševljenju sadržajem na fakultetu. Većina ispitanika (njih 55, što čini 28,5%) izjavila je da su ponekad oduševljeni sadržajem na svom fakultetu. Odgovor "često oduševljen" odabralo je 30 ispitanika (15,5%), dok je nešto manje ispitanika, njih 29 (15%), izjavilo da gotovo nikada nisu oduševljeni sadržajem fakulteta. Onih koji nikada nisu oduševljeni bilo je 21 (10,9%), dok je 19 (9,8%) ispitanika izjavilo da su vrlo često oduševljeni sadržajem. Najmanji broj ispitanika, njih 12 (6,2%), izjavio je da su uvijek oduševljeni sadržajem fakulteta.

Možemo zaključiti da postoji nejednolikost u doživljaju oduševljenja sadržajem na fakultetu među ispitanicima. Većina njih povremeno doživljava oduševljenje sadržajem na svom fakultetu, što sugerira da njihova percepcija varira ovisno o konkretnim okolnostima ili temama koje se obrađuju. Postoje i oni koji često ili vrlo često osjećaju oduševljenje, što može ukazivati na visoku razinu motivacije za sadržaje. Međutim, postoje i ispitanici koji rijetko ili gotovo nikada nisu oduševljeni sadržajem fakulteta, što može ukazivati na nedostatak interesa ili nedovoljno stimulativno okruženje. Ova raznolikost u doživljaju oduševljenja može ukazivati na potrebu za promjene pedagoške strategije i pristupe u nastavi kako bi se potaknulo veće angažiranje studenata.

Oduševljen sam sadržajem svojeg fakulteta.

193 odgovora

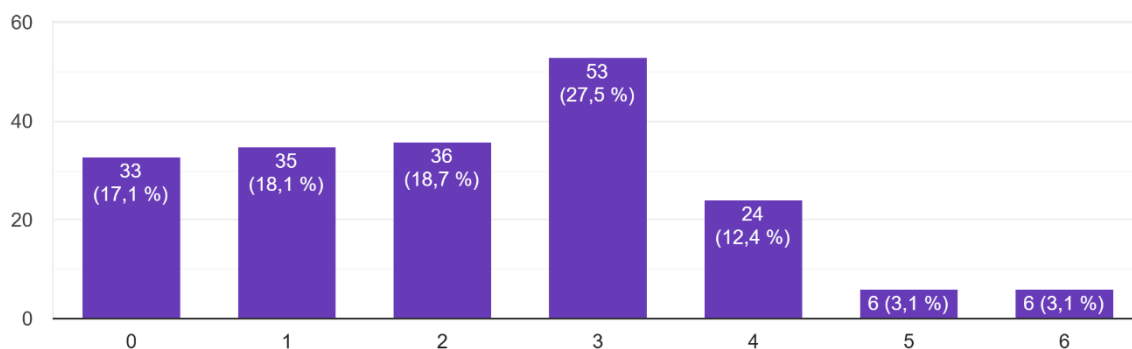
Slika 11. struktura odgovora ovisno na postavljeno pitanje o oduševljenju sadržaja na fakultetu

Slika 12 daje nam uvid na postavljeno pitanje o tome koliko ispitanici zaborave na sve oko sebe dok su zadubljeni u učenje. Najviše ispitanika je odgovorilo da ponekad zaborave sve oko sebe, njih 53 (27,5%). Potom slijedi broj ispitanika koji su odgovorili da rijetko, njih 36 (18,7%), a da gotovo nikad, njih 35 (18,1%). Odgovor „nikad“ dalo je 33 (17,1%) ispitanika, a odgovor „često“ 24 (12,4%) ispitanika. Najmanje odabira je bilo da vrlo često ili uvijek, njih 6 (3,1%) iz svake skupine.

Rezultati pokazuju da postoji širok raspon odgovora, od onih koji to čine povremeno do onih koji gotovo nikada ili nikada ne gube svijest o svojoj okolini. Ova raznolikost ukazuje na individualne razlike u sposobnosti koncentracije i dubine angažiranosti tijekom učenja.

Zaboravim sve oko sebe kad sam zadubljen/na u učenje.

193 odgovora

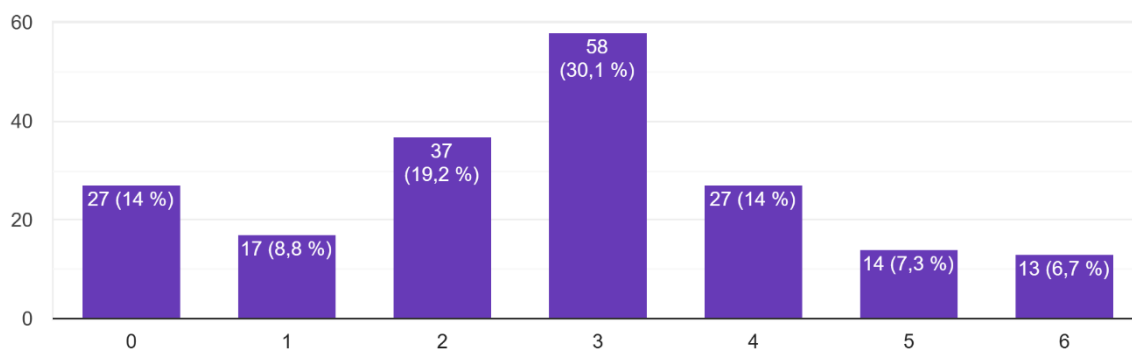
Slika 12. struktura odgovora na postavljeno pitanje koliko često zaborave na sve oko sebe dok uče

Slika 13 nam daje uvid u odgovore ovisno na postavljeno pitanje koliko ispitanike njihovo učenje nadahnjuje. Odgovor „ponekad“ odgovorilo je najviše ispitanika, njih 30 (30,1%). Slijedi zatim skupina ispitanika koja je odgovorila da ih učenje rijetko nadahnjuje, njih 37 (19,2%). Da ih učenje nikad ne nadahnjuje odgovorilo je 27 ispitanika (14%), a isti toliki broj ispitanika odgovorio je da ih učenje često nadahnjuje. Broj ispitanika koji je odgovorio da ih učenje gotovo nikad ne nadahnjuje je 17 (8,8%), a najmanje ispitanika je odgovorilo s „vrlo često“, njih 14 (7,3%) te „uvijek“, njih 13 (6,7%).

Većina ispitanika izjavila je da ih učenje povremeno nadahnjuje, dok je manji broj njih izjavio da ih rijetko ili nikada ne nadahnjuje. Postoje i ispitanici koji su izjavili da ih učenje često nadahnjuje, dok je manji postotak onih koji to doživljavaju gotovo nikada ili uvijek. Ova raznolikost u doživljaju nadahnuća može ukazivati na razlike u motivaciji, interesima ili percepciji vrijednosti učenja među ispitanicima.

Moje učenje me nadahnjuje.

193 odgovora

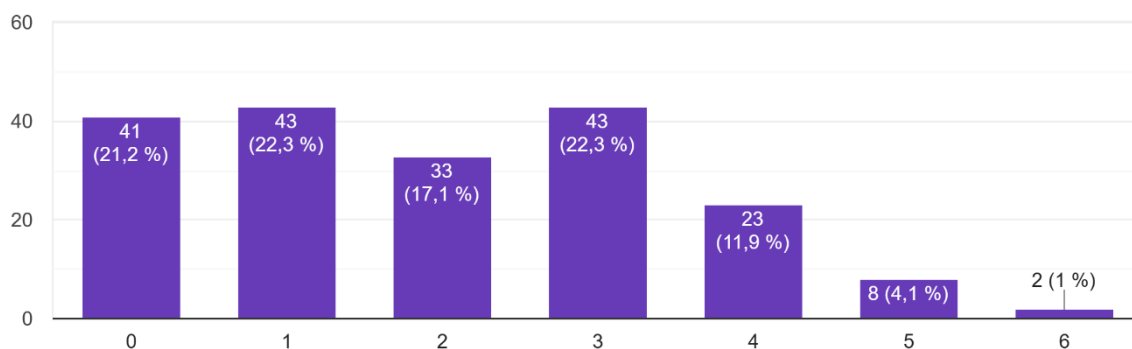
Slika 13. struktura odgovora na postavljeno pitanje koliko često ih učenje nadahnjuje

Koliko ispitanici imaju volje ustati ujutro te otići na nastavu i učiti prikazano je na slici 14. Najviše odgovora bilo je da gotovo nikad i ponekad, njih 43 (22,3%). Broj ispitanika koji je izjavio da nikad nema volje je 41 (21,2%), dok je „rijetko“ označilo 33 ispitanika (17,1%). Slijedi potom broj ispitanika koji je odgovorio da često ima volje, njih 23 (11,9%). Najmanji broj ispitanika je izjavio da vrlo često ima volje, njih 8 (4,1%) te da uvijek ima volje, njih 2 (1%).

Ova raznolikost može biti povezana s različitim razinama stresa koje ispitanici doživljavaju. Uočava se da veći broj ispitanika osjeća nedostatak volje u odnosu na one koji je često ili uvijek imaju. Oni koji rijetko ili nikada osjećaju volju za učenjem možda su pod većim stresom koji može proizlaziti iz različitih izvora kao što su akademski pritisak, osobni problemi ili nedostatak motivacije. S druge strane, ispitanici koji često ili vrlo često osjećaju volju za učenjem mogu imati manje stresa ili bolje strategije suočavanja s njim. Stoga, razumijevanje ove raznolikosti u raspoloženju može pomoći u identifikaciji ispitanika koji su pod većim stresom i pružanju odgovarajuće podrške kako bi se smanjio negativan utjecaj stresa na njihovo obrazovno iskustvo.

Kad ujutro ustanem, imam volje ići na nastavu i učiti.

193 odgovora

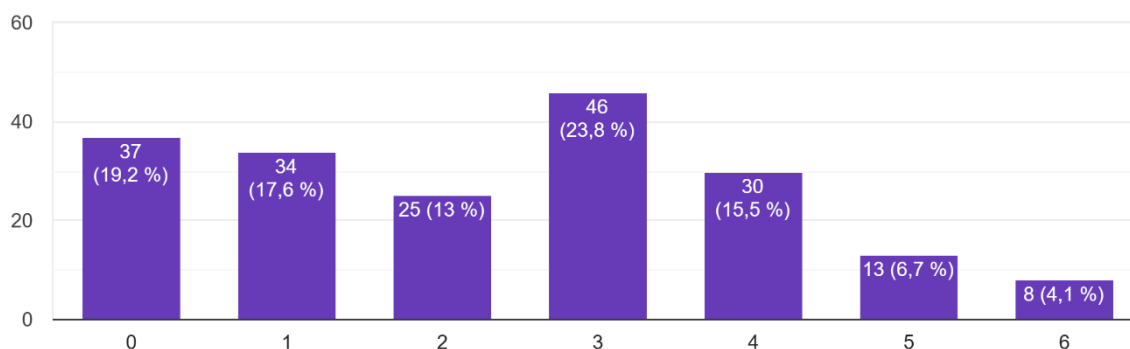
Slika 14. struktura odgovora na postavljeno pitanje koliko često ispitanici imaju volje ići na nastavu i učiti

Na temelju slike 15 imamo uvid na postavljeno pitanje koliko su ispitanici sretni dok vrlo intenzivno uče. Najviše ispitanika je izjavilo da je ponekad sretno, njih 46 (23,8%). Čak 37 (19,2%) ispitanika odgovorilo je da nikad nije sretno dok vrlo intenzivno uči, zatim slijedi broj ispitanika koji je odgovorio „gotovo nikad“, njih 34 (17,6%). Broj ispitanika koji je odgovorio „često“ je 30, (15,5%), a 25 (13%) ispitanika je odgovorilo „rijetko. Najmanje ispitanika je izjavilo da je vrlo često sretno, njih 13 (6,7%) i „uvijek“, njih 8 (4,1%).

Iz ove slike moguće je pretpostaviti da postoji veza između razine stresa i doživljaja sreće dok ispitanici intenzivno uče. Ispitanici koji rijetko ili nikada ne osjećaju sreću dok intenzivno uče mogu biti pod većim stresom, što može biti indikator početka sagorijevanja. S druge strane, ispitanici koji često ili uvijek doživljavaju sreću dok uče mogu imati manje stresa ili bolje strategije suočavanja s njim, što može doprinijeti prevenciji sagorijevanja. Stoga, razumijevanje veze između doživljaja sreće i stresa dok se intenzivno uči može biti ključno za identifikaciju rizičnih grupa i pružanje odgovarajuće podrške kako bi se spriječilo sagorijevanje kod studenata.

Kad vrlo intenzivno učim, osjećam se sretno.

193 odgovora

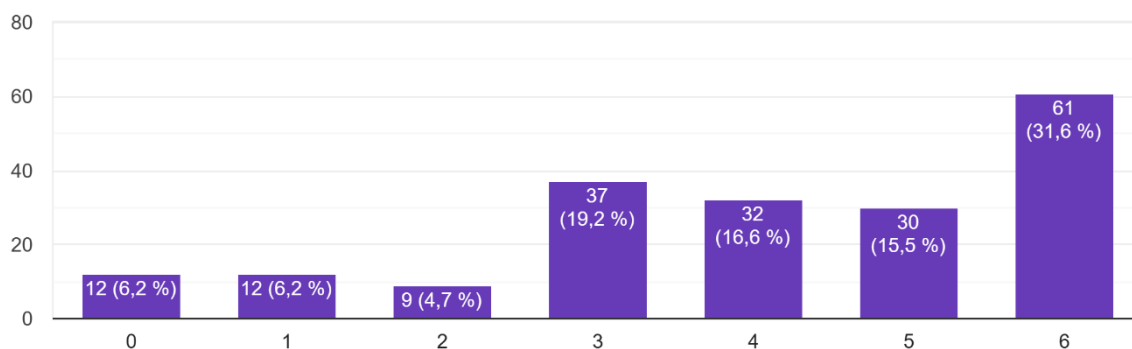
Slika 15. struktura odgovora na postavljeno pitanje o osjećaju sreće dok intenzivno uče

Slika 16 nam pruža uvid u odgovore na postavljeno pitanje koliko su ispitanici ponosni što pohađaju ovaj studij. Najviše ispitanika je odgovorilo „uvijek“, njih 61 (31,6%). Odgovor „ponekad“ dalo je 37 (19,2%) ispitanika. Slijedi zatim broj ispitanika koji je odgovorio „često“, njih 32 (16,6%) te „vrlo često“, njih 30 (15,5%). Najmanje ispitanika je odgovorilo „nikad“ i „gotovo nikad“, njih 12 (6,2%) iz svake skupine te „rijetko“, njih 9 (4,7%).

Možemo pretpostaviti da većina ispitanika osjeća ponos zbog odabira svog studijskog programa. To ukazuje da većina nije pogriješila s izborom fakulteta te da se osjećaju sigurno i zadovoljno s putem koji su odabrali. Osjećaj ponosa može biti indikator da ispitanici smatraju da su njihove odluke bile ispravne i da su na pravom putu prema ostvarenju svojih ciljeva i ambicija.

Ponosan/na sam što pohađam ovaj studij.

193 odgovora

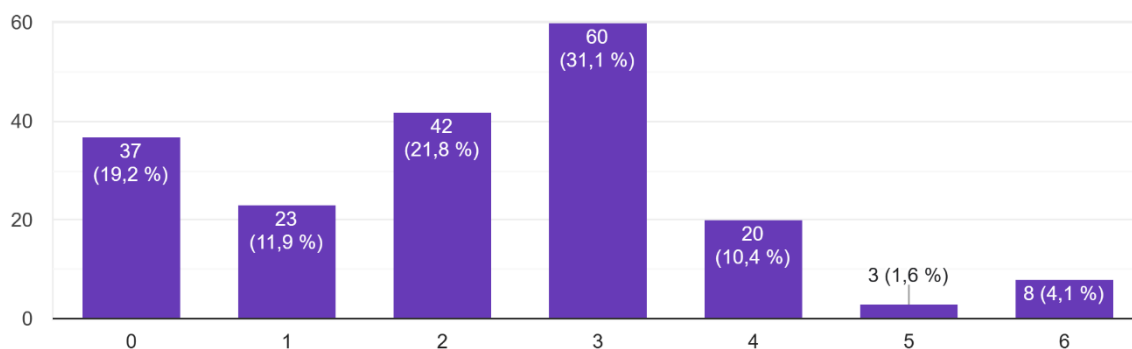
Slika 16. struktura odgovora na postavljeno pitanje o osjećaju ponosa što pohađaju svoj studij

Iz slike 17 možemo iščitati odgovore na postavljeno pitanje koliko su ispitanici zaokupljeni učenjem. Vidljivo je kako je najviše ispitanika ponekad zaokupljeno učenjem, njih 60 (31,3%). Zatim broj ispitanika koji je odgovorio da je rijetko zaokupljen, njih 42 (21,8%). Na idućem mjestu je broj ispitanika koji je odgovorio da nikad nije zaokupljen učenjem, njih 37 (19,2%). Slijedi potom broj ispitanika koji je izjavio da je često zaokupljen, njih 20 (10,4%). Najmanje ispitanika je odgovorio „uvijek“, njih 8 (4,1%) te „vrlo često“, njih 3 (1,6%).

Može se zaključiti da postoji raznolikost u tome koliko su ispitanici zaokupljeni učenjem. Većina ispitanika povremeno doživljava osjećaj zaokupljenosti, dok manji broj ispitanika to doživljava rijetko ili nikada. Postoji i manji broj ispitanika koji se često osjećaju zaokupljenima učenjem, dok je najmanji broj onih koji se uvijek ili vrlo često osjećaju tako. Ova varijabilnost može ukazivati na različite obrasce ponašanja i prioriteta među ispitanicima, kao i na različite strategije upravljanja vremenom i radom. Ispitanici koji se često ili uvijek osjećaju zaokupljenima učenjem mogu biti pod većim stresom zbog visokih očekivanja ili pritiska koji osjećaju. S druge strane, oni koji rijetko ili nikada nisu zaokupljeni učenjem mogu imati manje stresa ili bolje strategije upravljanja vremenom.

Potpuno sam zaokupljen/na učenjem.

193 odgovora

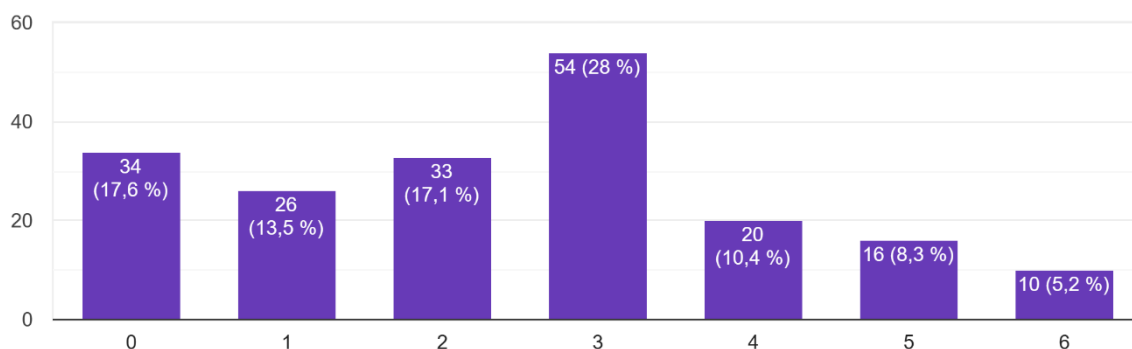
Slika 17. struktura odgovora na postavljeno pitanje o zaokupljenosti učenjem

Slika 18 nam daje uvid na odgovore na postavljeno pitanje mogu li ispitanici učiti duže vrijeme bez prestanka. Najveći broj ispitanika odgovorio je da ponekad može učiti duže vrijeme bez prestanka, njih 54 (28%). Na idućem mjestu po broju odgovora su ispitanici koji su odgovorili „nikad“, njih 34 (17,6%), zatim slijedi odgovor „rijetko“, njih 33 (17,1%) te broj ispitanika koji je odgovorio „gotovo nikad“, njih 26 (13,5%). Broj ispitanika koji je odgovorio „često“ je 20 (10,4%). Najmanje je ispitanika odgovorilo „vrlo često“, njih 16 (8,3%) te „uvijek“, njih 10 (5,2%).

Raznolikost odgovora može biti povezana s različitim faktorima, uključujući razinu stresa i težinu gradiva. Ispitanici koji rijetko ili nikada ne osjećaju sposobnost da uče dulje vrijeme bez prestanka mogu se suočavati s visokim stresom ili osjećajem preopterećenosti, posebno ako gradivo koje uče smatraju izazovnim ili teškim. S druge strane, ispitanici koji se osjećaju sposobnima za dugotrajno učenje možda imaju manje stresa ili su lakše prilagodljivi, što može biti posljedica percepcije gradiva kao manje zahtjevnog ili boljeg razumijevanja vlastitih metoda učenja.

Mogu učiti duže vrijeme bez prekida.

193 odgovora

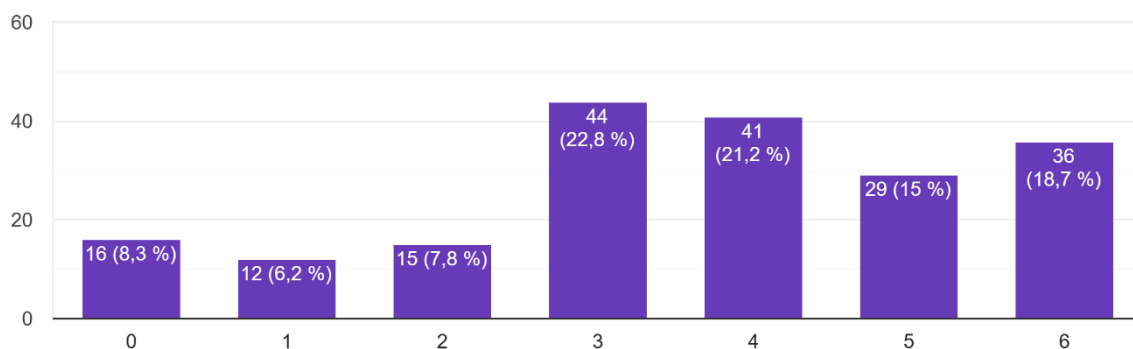
Slika 18. struktura odgovora na postavljeno pitanje o sposobnosti učenja duže vrijeme bez prekida

Slika 19 daje nam odgovore na pitanje koliko ispitanici smatraju da je njihovo učenje izazovno. Najviše je ispitanika odgovorilo da je njihovo učenje ponekad izazovno, odnosno 44 ispitanika (22,8%), zatim 41 (21,2%) ispitanika da je njihovo učenje ponekad izazovno. Da je njihovo učenje uvijek izazovno smatra 36 (18,7%) ispitanika. Odgovor „vrlo često“ dalo je 29 (15%) ispitanika. Slijedi potom broj ispitanika koji je odgovorio „nikad“, njih 15 (7,8%), zatim „rijetko“, njih 15 (7,8%) te „gotovo nikad“, njih 12 (6,2%).

Većina ispitanika doživljava učenje kao povremeno ili uvijek izazovno, što sugerira da se suočavaju s različitim stupnjevima izazova tijekom svojeg obrazovanja. No zanimljivo je primijetiti da veći broj ispitanika smatra da je učenje često, vrlo često ili uvijek izazovnije. Ovo ukazuje na to da većina studenata doživljava stalne izazove tijekom učenja.

Smatram da je moje učenje izazovno.

193 odgovora

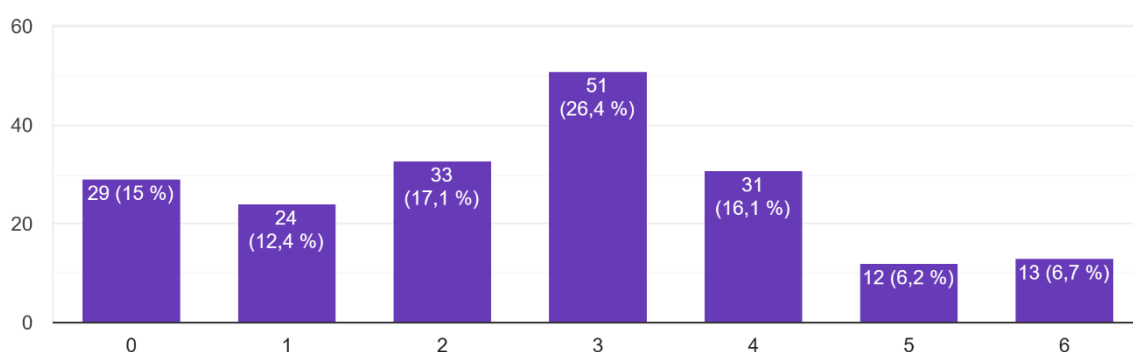
Slika 19. struktura odgovora na postavljeno pitanje o izazovnosti učenja

Analizom slike 20, primjećujemo da veći broj ispitanika (51, što čini 26,4%) ponekad doživljava zanos dok uče, dok manji broj ispitanika osjeća rijetko (33 ispitanika, 17,1%) ili često (31 ispitanik, 16,1%). Osim toga, 29 ispitanika (15%) nikada ne osjeća zanos dok uče, dok je 24 ispitanika (12,4%) reklo da gotovo nikada ne doživljavaju taj osjećaj. Postoji i manji broj ispitanika koji se uvijek (13 ispitanika, 6,7%) ili vrlo često (12 ispitanika, 6,2%) osjećaju zaneseno dok uče.

Ovi odgovori ukazuju na raznolikost u doživljaju zanosa prema gradivu među ispitanicima, što može biti važno za razumijevanje njihove motivacije i angažmana u učenju.

Zanesem se gradivom dok učim.

193 odgovora

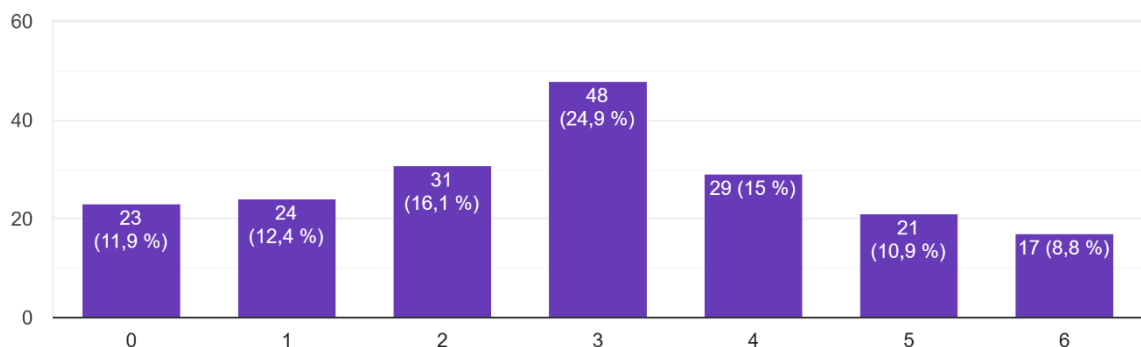
Slika 20. struktura odgovora na postavljeno pitanje o zanesenosti s gradivom dok uče

Na temelju slike 21, možemo vidjeti raznolikost u percepciji ispitanika o vlastitoj mentalnoj izdržljivosti u studiranju. Veći dio ispitanika (48, što čini 24,9%) osjeća da ponekad posjeduje mentalnu izdržljivost, dok manji broj ispitanika izražava osjećaj rijetke (31 ispitanik, 16,1%) ili česte (29 ispitanika, 15%) mentalne izdržljivosti. Također, 24 ispitanika (12,4%) osjeća gotovo nikad, a 23 ispitanika (11,9%) nikada ne osjeća mentalnu izdržljivost. Postoji i manji broj ispitanika koji se osjećaju vrlo često (21 ispitanik, 10,9%) ili uvijek (17 ispitanika, 8,8%) mentalno izdržljivo.

Najveći dio ispitanika povremeno osjeća da posjeduje mentalnu izdržljivost, dok manji postotak osjeća ovu izdržljivost rijetko ili često. Također, postoji grupa ispitanika koja rijetko ili nikada ne osjeća ovu izdržljivost, dok neki osjećaju da su uvijek ili vrlo često mentalno izdržljivi. Razumijevanje tih stavova može pomoći u prilagodbi pristupa obrazovanju kako bi se bolje odgovorilo na potrebe studenata i poboljšalo njihovo akademsko iskustvo.

Posjedujem veliku mentalnu izdržljivost u svojem studiranju.

193 odgovora

Slika 21. struktura odgovora na postavljeno pitanje o posjedovanju mentalne izdržljivosti tijekom studiranja

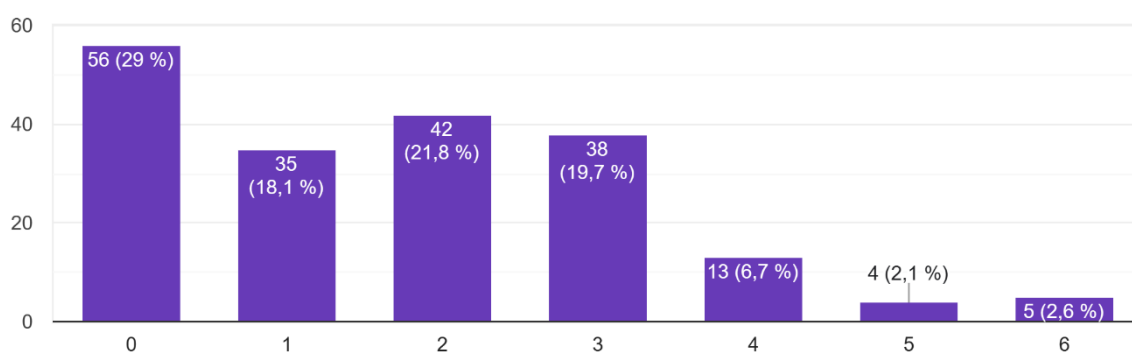
Slika 22 nam daje uvid u odgovore ovisno o postavljenom pitanju koliko se ispitanicima teško distancirati od učenja. Najveći broj ispitanika (56, što čini 29%) izjavio je da im nikada nije teško distancirati se od učenja. Slijedi grupa ispitanika koji su rekli da je to rijetko (42 ispitanika, 21,8%) ili ponekad (38 ispitanika, 19,7%). Potom 35 ispitanika (18,1%) osjeća da im gotovo nikada teško distancirati se od učenja, dok manji broj

ispitanika osjeća da je to često (13 ispitanika, 6,7%), uvijek (5 ispitanika, 2,6%) ili vrlo često (4 ispitanika, 2,1%) .

Većina ispitanika smatra da može uspješno odvojiti akademske obaveze od vremena za opuštanje ili druge aktivnosti. Ovo je važno u kontekstu održavanja zdravog balansa između obaveza i slobodnog vremena, što može doprinijeti cjelokupnom blagostanju i produktivnosti studenata. Jednostavno distanciranje od učenja može dovesti do nedostatka motivacije za akademskim obavezama, nedovoljne pripremljenosti za ispite ili zadatke te smanjenja kvalitete studiranja.

Teško mi se distancirati od učenja.

193 odgovora

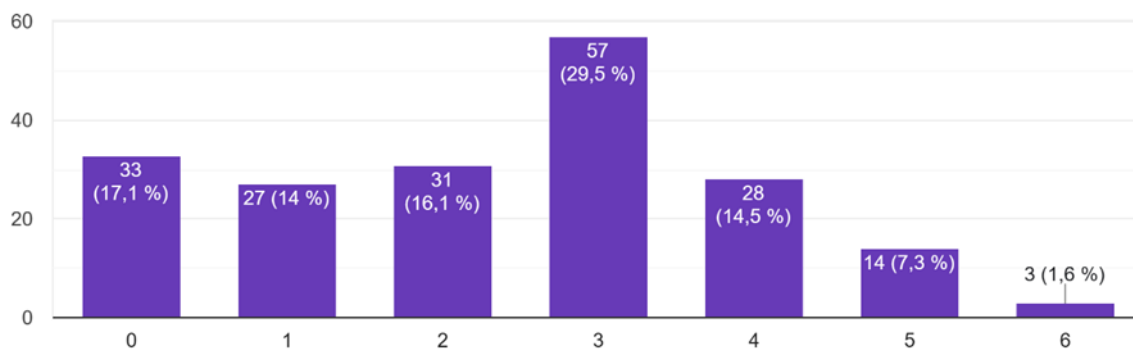
Slika 22. struktura odgovora na postavljeno pitanje koliko je teško distancirati se od učenja

Analizom slike 23 primjećujemo raznolikost u pristupu učenju kada stvari ne idu po planu među ispitanicima. Većina ispitanika (57, što čini 29,5%) izjavila je da ponekad nastavljaju učiti čak i kada im ne ide. S druge strane, 33 ispitanika (17,1%) reklo je da nikada ne nastavljaju učiti u takvim situacijama, dok je 31 ispitanik (16,1%) rekao da to čini rijetko. Slijedi broj od 28 ispitanika (14,5%) koji često nastavlja učiti unatoč poteškoćama, dok 27 ispitanika (14%) gotovo nikada ne čini isto. Manji broj ispitanika, njih 14 (7,3%), izjavio je da vrlo često nastavlja učiti unatoč izazovima, dok je samo 3 ispitanika (1,6%) reklo da to uvijek čini.

Uvidom u sliku 22 zaključak je da veći broj ispitanika ipak ne nastavlja učiti dok stvari ne idu po planu. Ovo nam ukazuje na različite strategije suočavanja s važnosti učenja ovisno o ispitanicima.

Nastavljam učiti, čak i kad stvari ne idu po mome.

193 odgovora

Slika 23. struktura odgovora na postavljeno pitanje nastavljaju li učiti, čak i kada stvari ne idu po planu

7. RASPRAVA

Istraživanje se provodilo među studentima sestrinstva Veleučilišta u Bjelovaru. Anketi je pristupilo 193 ispitanika. Glavni cilj rada bio je istražiti simptome sindroma sagorijevanja među studentima sestrinstva.

Sociodemografski podaci govore da je sudjelovalo više ispitanika ženskog spola (75,1%), starosti između 21 do 25 godina (49,7%), s područja grada (41,5%), statusa zaposlenja student uz posao medicinske sestre/tehničara (47,2%), s 3. godine studija (38,9%) te ispitanici koji prosječno tjedno rade 40 do 60 sati (51,8%). Iz sociodemografskih podataka može se zaključiti da je istraživanju najviše pristupilo ispitanika mlađe životne dobi koji su već u sustavu zdravstva i uz posao kojeg tjedno rade 40 do 60 sati uz paralelno studiranje što se ovim istraživanjem pokazalo dosta iscrpljujuće.

U drugom dijelu anketnog upitnika provodilo se istraživanje simptoma sindroma sagorijevanja prema UWES skali koja se sastoji od 17 pitanja.

Istraživanje je pokazalo da se u pitanjima gdje se ispitivala energija studenata dok uče najviše ispitanika odgovorilo ponekad (32,1%), međutim više ispitanika smatra da nikad, gotovo nikad ili rijetko imaju energiju dok uče u odnosu na one koji često, vrlo često ili uvijek imaju energije što ukazuje da velik broj ispitanika ima problem s energijom.

Ispitanika koji smatraju da je njihovo učenje ponekad, često, vrlo često ili uvijek korisno i smisljeno je veći od onih koji smatraju da je njihovo učenje rijetko, gotovo nikad ili nikad korisno i smisljeno što nam pokazuje da ipak veći broj ispitanika smatra da je važno učiti i savladavati gradivo.

Iz analize pitanja o osjećaju snažnosti i poletnosti tijekom studiranja može se zaključiti da je najviše ispitanika koji se ponekad tako osjećaju (26,9%), međutim više ispitanika se nikad, gotovo nikad ili rijetko osjeća snažno i poletno u odnosu na one koji se vrlo često ili uvijek osjećaju snažno i poletno. Ovi odgovori upućuju na problem s energijom studenata sestrinstva, odnosno motivacijom za pohađanjem fakulteta.

Pokazalo se kako je najviše studenata ponekad oduševljeno sadržajem fakulteta (28,5%), ali više je ispitanika odgovorilo da je nikad, gotovo nikad ili rijetko oduševljeno sadržajem fakulteta što nam daje uvid o nezadovoljstvu studenata sa sadržajem na fakultetu.

Da zaboravi sve oko sebe dok uči, najviše ispitanika je odgovorilo ponekad (27,5%), ali više ispitanika nikad, gotovo nikad ili rijetko zaboravi na sve oko sebe dok uči

u odnosu na one koji vrlo često, često ili uvijek to čine. Možemo zaključiti da velik broj studenata ima problem s koncentracijom i usmjerenosti na gradivo koje uče.

Istraživanje je pokazalo kako najviše ispitanika učenje ponekad nadahnjuje (30,1%), ali veći broj ispitanika smatra da ih učenje nikad, gotovo nikad ili rijetko nadahnjuje u odnosu na one koje učenje nadahnjuje često, vrlo često ili često.

Na temelju pitanja koliko imaju volje ujutro ustati te ići na nastavu i učiti možemo zaključiti da ispitanici imaju velik problem s navedenim s obzirom da je čak 22,3% studenata odgovorilo gotovo nikad, a njih 21,2% je odgovorilo nikad. Sasvim mali broj ispitanika odgovorio je da često ili vrlo često ima volje. Ovo pitanje ukazuje na problem studenata s motivacijom za odlazak na nastavu i učenje.

Možemo zaključiti da se velik broj studenata ponosi što pohađa ovaj studij što može biti povezano s više čimbenika, neki od ispitanika se vrlo vjerojatno ponose s profesijom sestrištva dok se pojedini ponose daljnjim napretkom ukoliko su već u sustavu zdravstva.

Rezultati pokazuju da je najviše studenata ponekad zaokupljeno učenjem (31,1%). Više je ispitanika koji su nikad, gotovo nikad ili rijetko zaokupljeni učenjem u odnosu na one koji su često, vrlo često ili uvijek zaokupljeni učenjem. Na pitanje mogu li učiti duže vremena bez prestanka bilo je raznolikih odgovora, ali ipak manji broj studenata može vrlo često ili uvijek učiti duže vremena bez prestanka što nam ukazuje na problem s koncentracijom na učenje.

Velik broj studenata izjavio je da smatra da je njihovo učenje često, vrlo često ili uvijek izazovno što nam otkriva da studenti smatraju da je sadržaj na fakultetu poprilično za njih težak. Različiti su čimbenici koji potencijalno utječu na problem savladavanja gradiva. Na pitanje o zanesenosti s gradivom dok uče najviše je ispitanika odgovorilo ponekad (26,4%).

Rezultati pokazuju da je sličan broj odgovora ovisno na postavljeno pitanje posjeduju li veliku mentalnu izdržljivost prilikom studiranja što ukazuje na individualne razlike među studentima i njihovim načinima rješavanja problema.

Možemo zaključiti da velik broj studenata uopće nema problem s distanciranjem od učenja, čak njih 29% odgovorilo je da nikad nije problem distancirati se od učenja, a vrlo mali broj ispitanika smatra da se teško distancira od učenja. Navedeno ukazuje na problem studenata s usmjerenosti pažnje na učenje i gradivo.

Na pitanje nastavljaju li učiti čak i kada stvari ne idu po njihovome, najviše ispitanika odgovorilo je ponekad (29,5%), međutim više je ispitanika koji su odgovorili da nikad, gotovo nikad ili rijetko nastavljaju učiti u odnosu na one koji često, vrlo često ili uvijek nastavljaju učiti. S obzirom da velik broj studenata lako odustane od učenja, možemo zaključiti da studenti sestristva imaju problem s motivacijom.

Provedenim istraživanjem možemo zaključiti kako veći udio ispitanika pati od visoke razine stresa prouzrokovane studijskim obavezama. Razina energije koju ispitanici posjeduju pokazala se jako slabom s obzirom da velik udio ispitanika ima problem s pitanjem o energiji tijekom učenja te s odlaskom na nastavu. Pokazalo se kako je jako mali broj ispitanika oduševljen sadržajem na fakultetu što nam dodatno može objašnjavati zašto ispitanici imaju nisku razinu energije. Ipak, velik broj ispitanika smatra kako je njihovo učenje korisno i smisleno što nam je pokazatelj da su ispitanici svjesni korisnosti učenja. Ispitivanjem predanosti prema UWES skali zaključujemo kako ispitanici uglavnom postižu niske rezultate, odnosno ne doživljavaju svoj studij kao dovoljno značajan i inspirativan. Posebno niske rezultate ispitanici imaju na postavljenim pitanjima o zaokupljenosti učenjem te koliko često imaju volje ići na nastavu i učiti. Iznimka je pitanje o osjećaju ponosa što pohađaju ovaj studij gdje su rezultati vrlo visoki. Ispitivanjem zauzetosti možemo zaključiti da su ispitanici slabo posvećeni svojim akademskim ciljevima. Pokazalo se kako ispitanici posjeduju nisku razinu motivacije za obavljanje svakodnevnih zadataka. Veći dio ispitanika postiže niske rezultate na pitanjima o zaokupljenosti učenjem što nam ukazuje na nisku razinu posvećenosti svojim akademskim ciljevima. Rezultati odgovora na postavljeno pitanje koliko je ispitanicima teško distancirati se od učenja su također vrlo niski te zaključujemo nisku razinu predanosti ispitanika, odnosno ispitanici nemaju poteškoće s odvajanjem od učenja.

Rizici izgaranja studenata, kao i zdravstvenih radnika, sve su češći radi prenatrpanosti rasporeda svakodnevnog užurbanog života, stoga to sve utječe na samo psihičko stanje osobe. Psihološke smetnje poput emocionalnih teškoća, snižene razine energije, bezvoljnost i druge smetnje prouzrokuju povećano stvaranje stresa kod osoba, te na taj način značajno utječu na svakodnevno funkcioniranje osobe. Također, povećanje razine stresa u svakodnevnim aktivnostima pojedine osobe utječe i na kvalitetu života osobe koja kroz to prolazi. Smanjenje kvalitete života također doprinosi stvaranju sindroma sagorijevanja, takozvanog burnout-a. Isto tako, što je osoba više pod stresom, to će biti manje predana onome što radi, te se ne može pravilno koncentrirati i postići

zadovoljavajuću razinu napravljenog posla, a po pitanju studenata, ne može se postići zadovoljavajuća razina u učenju i postizanju dobrih rezultata. Osim što utječe na psihološko stanje i zdravlje pacijenta, sindrom sagorijevanja utječe i na fizičko blagostanje pojedinca, pa tako pojedine osobe mogu narušiti svoje fizičko stanje, odnosno zdravlje, a drugi mogu usmjeriti stres na izvannastavne aktivnosti poput bavljenja sportom ili drugim aktivnostima koje ih zanimaju, te putem kojih se lakše rješavaju stresa. Suočavanje sa stresom je individualno, pa svaka osoba može različito reagirati na različite količine stresa u svakodnevnom životu. Nastanak stresa i sindrom sagorijevanja mogu se prevenirati kao i svako stanje u životu osobe, pa ključnu ulogu u sprječavanju nastanka stresa ima socijalna podrška, poticanje izražavanja emocija i misli, kao i razvijanje interpersonalnih vještina. Isto tako, poticanje izvannastavnih aktivnosti kod studenata može postići usmjeravanje motivacije pacijenta i tako smanjenje stresa i mogućih stresnih situacija. Sve navedeno vrijedi i za zdravstvene radnike, poticanje socijalne podrške, izražavanje emocija i bavljenje aktivnostima koje zanimaju pojedinca dio su preventivnih mjera sprječavanja nastanka stresa, stresnih situacija i izbjegavanja nastanka sve više prisutnog sindroma izgaranja.

Konačni zaključak provedenog istraživanja je da studenti sestrinstva VUB-a posjeduju slabu količinu energije za obavljanje studijskih obaveza, nisku razinu posvećenosti svojim akademskim ciljevima te slab osjećaj zauzetosti prema svom studiju.

8. ZAKLJUČAK

Studiranje donosi mnoge izazove, a stres je često neizbježan pratitelj studentskog života. Osjećaj stalnog pritiska, zahtjeva i očekivanja može dovesti do sindroma sagorijevanja, koji se manifestira kroz emocionalnu iscrpljenost, gubitak motivacije i osjećaj bespomoćnosti. Ovaj fenomen sve je prisutniji među studentima diljem svijeta, a suočavanje s njim zahtijeva sustavnu podršku i promjene u obrazovnom okruženju kako bi se osiguralo mentalno zdravlje i dobrobit studenata. Stres može imati ozbiljne posljedice na mentalno i fizičko zdravlje studenata. Sindrom sagorijevanja, kao ekstremni oblik stresa, zahtijeva pažnju i razumijevanje kako bi se pravovremeno prepoznao. Nastavnici, administracija fakulteta i širi obrazovni sustav imaju ključnu ulogu u stvaranju okruženja koje potiče dobrobit studenata i smanjuje negativne utjecaje stresa.

U ovom istraživanju, analizirali smo simptome sindroma sagorijevanja među studentima sestrinstva na Veleučilištu u Bjelovaru. Rezultati su pokazali značajne izazove s kojima se studenti suočavaju, uključujući nedostatak energije, nedostatak posvećenosti fakultetu i gubitak motivacije. Velik broj studenata naveo je poteškoće s koncentracijom na učenje, nezadovoljstvo sadržajem na fakultetu, gubitak volje za odlaskom na predavanja i učenje i slično. Ovi rezultati ukazuju na potrebu za prilagodbama u obrazovnom sustavu kako bi se studentima pružila bolja podrška u očuvanju mentalnog zdravlja i prevenciji sindroma sagorijevanja. Daljnje istraživanje i provođenje intervencija usmjerenih na promicanje dobrobiti studenata su neophodni koraci kako bi se osiguralo njihovo uspješno akademsko putovanje. Ovim istraživanjem pružamo osnovu za daljnje promišljanje i akciju u borbi protiv stresa i sindroma sagorijevanja među studentima sestrinstva i šire.

9. LITERATURA

1. Havelka Meštrović A., Havelka M. Zdravstvena psihologija, psihosocijalne osnove zdravlja. Zagreb: Naklada Slap; 2020.
2. Ivančević T. Stres i mozak: fiziološke posljedice i mehanizam otpornosti (završni rad). Sveučilište u Zagrebu; Prirodoslovno-matematički fakultet; Zagreb: 2023.
3. Berta A. Utjecaj stresa na zdravlje i suočavanje sa stresom (završni rad). Sveučilište Sjever; Varaždin: 2019.
4. Hudek-Knežević J., Kardum I. Stres i tjelesno zdravlje, psihosocijalne odrednice tjelesnog zdravlja. Zagreb: Naklada Slap; 2005.
5. Jožinec H. Povezanost sindroma sagorijevanja na poslu i namjere napuštanja organizacije (diplomski rad). Sveučilište u Zagrebu; Ekonomski fakultet; Zagreb: 2021.
6. Mudronja A. Sindrom sagorijevanja na radu (burnout sindrom) kod edukacijskih rehabilitatora (diplomski rad). Sveučilište u Zagrebu; Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet; Zagreb: 2019.
7. Šoković Lj. Sindrom sagorijevanja kod medicinskih sestara/tehničara na odjelima intenzivnog liječenja (diplomski rad). Sveučilište Sjever; Varaždin: 2022.
8. Josipović M. Sagorijevanje na poslu - uzroci, posljedice i metode stručne podrške (završni rad). Sveučilište u Zagrebu; Pravni fakultet; Zagreb: 2022.
9. Miljković E. Povezanost faze karijere i razine sagorijevanja na poslu (diplomski rad). Sveučilište u Zagrebu; Ekonomski fakultet; Zagreb: 2021.
10. Čarapina I, Ševo J. Odnos socijalne podrške i sagorijevanja studenata. Školski vjesnik [Internet]. 2017 [pristupljeno 12.05.2024.];66(1):9-25. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/186825>
11. Djak A. Izloženost stresu i čimbenici povezani sa stresom medicinskih sestara i tehničara na odjelima kirurgije Kliničke bolnice Dubrava: presječno istraživanje (diplomski rad). Hrvatsko katoličko sveučilište Zagreb; Zagreb: 2023.

12. Jerković S. Sagorijevanje studenata [Specijalistički diplomski stručni]. Rijeka: Veleučilište u Rijeci; 2019 [pristupljeno 12.05.2024.] Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:125:491747>
13. Trešek E. Sindrom sagorijevanja na radu zaposlenih u zdravstvu [Diplomski rad]. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet; 2015 [pristupljeno 12.05.2024.] Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:105:502033>
14. Schaufeli W, Bakker A. Utrecht Work Engagement Scale Preliminary Manual [Version 1.1, December 2004].
15. Hanžek L. Povezanost organizacijske klime i radne angažiranosti (diplomski rad). Sveučilište u Zagrebu; Ekonomski fakultet; Zagreb: 2023.
16. Režan J. Utjecaj organizacijske pravednosti na odanost zaposlenika na primjeru poduzeća Hadria d.o.o. (diplomski rad). Sveučilište u Zadru; Zadar: 2023.
17. Sviben R, Pukljak Iričanin Z, Lauri Korajlija A, Čular Reljanović I. Sindrom sagorijevanja i mentalno zdravlje kod medicinskog osoblja sa psihijatrijskog i nepsihijatrijskih odjela. Journal of Applied Health Sciences = Časopis za primijenjene zdravstvene znanosti [Internet]. 2017 [pristupljeno 12.05.2024.];3(2):169-181. <https://doi.org/10.24141/1/3/2/4>
18. Gaiser G. Povezanost emocionalne inteligencije i sindroma sagorijevanja kod studenata [Diplomski rad]. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet; 2022 [pristupljeno 11.05.2024.] Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:148:868605>
19. Friganović A, Kovačević I, Slijepčević J, Vidmanić S. Psihoedukacija i prevencija sindroma sagorijevanja kod medicinskih sestara - pregledni članak. Hrvatski Časopis za javno zdravstvo [Internet]. 2017 [pristupljeno 12.05.2024.];13(49):2-10. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/299058>
20. Smrtić N, Mandarić M. Samoefikasnost, perfekcionizam i radni stres kao odrednice radne angažiranosti. Skei–međunarodni interdisciplinarni časopis [Internet]. 2023 [pristupljeno 27.05.2024.];4(2):125-136. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/311428>

21. Sindik J, Kakarigi N, Bonačić Ž, Bošnjak A, Mirosavljević M, Šuljak A. Stres i mentalna čvrstoća kod studenata sestinstva. Hrvatski Časopis za javno zdravstvo [Internet]. 2012 [pristupljeno 14.05.2024.];8(29):49-57. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/299163>
22. Žagar M, Kosić R. Samoprocjena stresa i primjena strategija suočavanja sa stresom kod studenata preddiplomskog stručnog studija Sestrinstvo. Sestrinski glasnik [Internet]. 2021 [pristupljeno 13.05.2024.];26(2):109-114. <https://doi.org/10.11608/sgnj.26.2.4>

10. OZNAKE I KRATICE

VUB – Veleučilište u Bjelovaru

UWES - Utrecht Work Engagement Scale

11. SAŽETAK

Ovaj istraživački rad bavi se istraživanjem simptoma sindroma sagorijevanja među studentima sestrištva na VUB-u, s ciljem razumijevanja utjecaja studiranja na njihovo mentalno, emocionalno i fizičko blagostanje. Glavni cilj istraživanja je identificirati simptome sagorijevanja i procijeniti razinu stresa s kojom se studenti suočavaju. Istražuje se razina energije, predanosti i zauzetosti studenata prema studijskim obavezama i praktičnom radu.

Ključne riječi: stres, sindrom sagorijevanja, energija

12. SUMMARY

This research paper examines the symptoms of burnout syndrome among nursing students at VUB, aiming to understand the impact of studying on their mental, emotional, and physical well-being. The main goal of the research is to identify the symptoms of burnout and assess the level of stress that students are facing. It investigates the levels of energy, dedication, and engagement of students towards their academic responsibilities and practical work.

Key words: stress, burnout syndrome, energy

13.PRILOZI

13.1. Anketa

Simptomi sindroma sagorijevanja među studentima sestrinstva VUB-a

Poštovani!

Molim Vas da izdvojite svojih nekoliko minuta za ispunjavanje ankete koju provodim u svrhu izrade završnog rada na temu: "Simptomi sindroma sagorijevanja među studentima sestrinstva VUB-a".

Svrha ovog istraživanja je razumijevanje utjecaja studiranja na mentalno, emocionalno i fizičko blagostanje studenata. Konkretno, najvažniji ciljevi su identificirati simptome sagorijevanja i procijeniti razinu stresa s kojom se studenti nose.

Anketa je u potpunosti anonimna.

Unaprijed se zahvaljujem! Marijana Matić, studentica 3. godine sestrinstva

Odjeljak 1

Spol

- Žensko
- Muško

Dob

- 18-20
- 21-25
- 26-30
- 31-35
- 35 i više

Mjesto stanovanja

- Grad
- Selo
- Prigradsko naselje

Status zaposlenja

- Student
- Student zaposlen kao medicinska sestra / tehničar
- Student uz posao koji nije povezan sa sestrinством
- Student uz posao preko "student servisa"

Koja ste trenutno godina studija?

- 1. godina
- 2. godina
- 3. godina
- Ostalo (paralela, apsolventska godina)

Koliko sati prosječno radite tjedno?

- Ne radim
- Manje od 40 sati
- 40 - 60 sati
- 60 sati i više

Odjeljak 2

Sljedeće izjave odnose se na to kako doživljavate svoj fakultet i kako se osjećate zbog istoga. Molim da naznačite koliko često se svaka izjava odnosi na vas uvijek unosom broja (od 0 do 6)

0 - nikad; 1 - gotovo nikad (nekoliko puta godišnje ili manje); 2 - rijetko (jednom mjesečno ili manje); 3 - ponekad (nekoliko puta mjesečno); 4 - često (jednom tjedno); 5 - vrlo često (nekoliko puta tjedno); 6 - uvijek (svaki dan)

Kad učim, prepun sam energije.

0 1 2 3 4 5 6

Smatram da je moje učenje korisno i smisljeno.

0 1 2 3 4 5 6

Kad učim, vrijeme prolazi brzo.

0 1 2 3 4 5 6

Osjećam se snažno i poletno kada studiram i pohađam predavanja.

0 1 2 3 4 5 6

Oduševljen sam sadržajem svojeg fakulteta.

0 1 2 3 4 5 6

Zaboravim sve oko sebe kad sam zadubljen/na u učenje.

0 1 2 3 4 5 6

Moje učenje me nadahnjuje.

0 1 2 3 4 5 6

Kad ujutro ustanem, imam volje ići na nastavu i učiti.

0 1 2 3 4 5 6

Kad vrlo intenzivno učim, osjećam se sretno.

0 1 2 3 4 5 6

Ponosan/na sam što pohađam ovaj studij.

0 1 2 3 4 5 6

Potpuno sam zaokupljen/na učenjem.

0 1 2 3 4 5 6

Mogu učiti duže vrijeme bez prekida.

0 1 2 3 4 5 6

Smatram da je moje učenje izazovno.

0 1 2 3 4 5 6

Zanesem se gradivom dok učim.

0 1 2 3 4 5 6

Posjedujem veliku mentalnu izdržljivost u svojem studiranju.

0 1 2 3 4 5 6

Teško mi se distancirati od učenja.

0 1 2 3 4 5 6

Nastavljam učiti, čak i kad stvari ne idu po mome.

0 1 2 3 4 5 6

Na temelju odredbi Etičkog kodeksa Veleučilišta u Bjelovaru, predsjednica Etičkog povjerenstva, Zdravka Bilić, mag. admin. publ. dana 15. travnja 2024. godine donosi

MIŠLJENJE O IZDAVANJU SUGLASNOSTI ZA PROVOĐENJE ISTRAŽIVANJA/KORIŠTENJA PODATAKA

Članak 1.

Etičko povjerenstvo povodom prijave i zamolbe za odobrenjem u svrhu istraživanja/korištenja podataka koje se provodi u svrhu izrade završnog rada, a nosi naslov „Simptomi sindroma sagorijevanja među studentima sestrinstva VUB-a“ koju je podnijela dana 12. travnja 2024. godine studentica **Marijana Matić** (mentor: dr. sc. Marija Kudumija Slijepčević, prof. struč. stud.), razmotrilo je dostavljenu zamolbu iz koje je vidljivo da nema rizika istraživanja, koje će se provesti putem primjene anonimnog upitnika u obliku Google form obrasca, distribuiranog putem linka na mail adrese studenata VUB-a. Ispitanici će biti studenti sestrinstva 1., 2., i 3. godine Veleučilišta u Bjelovaru.

Očekivani doprinos: Identificirati simptome sagorijevanja, procijeniti razinu stresa s kojom se studenti nose te ponuditi moguće modele umanjivanja razine stresa kod studenata sestrinstva.

Članak 2.

Na elektronskoj sjednici Etičkog povjerenstva Veleučilišta u Bjelovaru, odlučeno je da se istraživanje **odobri**.

Članak 3.

Na temelju provedenog postupka, Povjerenstvo je odlučilo da je predmetno istraživanje u skladu s odredbama Etičkog kodeksa koji reguliraju istraživanja na ljudima u znanstvenom, istraživačkom i stručnom radu i etičkim načelima Helsinške deklaracije.

Članak 4.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja od kada se i primjenjuje.

Dostaviti:

- Marijana Matić
- Arhiv Etičkog povjerenstva VUB-a

KLASA: 602-01/24-01/03
URBROJ: 2103-1-21-02-24-5

Bjelovar, 15. travnja 2024. godine

Veleučilište u Bjelovaru
Predsjednica Etičkog povjerenstva
Zdravka Bilić, mag. admin. publ.

IZJAVA O AUTORSTVU ZAVRŠNOG RADA

Pod punom odgovornošću izjavljujem da sam ovaj rad izradio/la samostalno, poštujući načela akademske čestitosti, pravila struke te pravila i norme standardnog hrvatskog jezika. Rad je moje autorsko djelo i svi su preuzeti citati i parafraze u njemu primjereno označeni.

Mjesto i datum	Ime i prezime studenta/ice	Potpis studenta/ice
U Bjelovaru, <u>26. 08. 2024.</u>	MARIJANA MATIĆ	Matić M.

U skladu s čl. 58, st. 5 Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti, Veleučilište u Bjelovaru dužno je u roku od 30 dana od dana obrane završnog rada objaviti elektroničke inačice završnih radova studenata Veleučilišta u Bjelovaru u nacionalnom repozitoriju.

Suglasnost za pravo pristupa elektroničkoj inačici završnog rada u nacionalnom repozitoriju

MARIJANA MATIĆ
ime i prezime studenta/ice

Dajem suglasnost da tekst mojeg završnog rada u repozitorij Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu bude pohranjen s pravom pristupa (zaokružiti jedno od ponuđenog):

- a) Rad javno dostupan
- b) Rad javno dostupan nakon _____ (upisati datum)
- c) Rad dostupan svim korisnicima iz sustava znanosti i visokog obrazovanja RH
- d) Rad dostupan samo korisnicima matične ustanove (Veleučilište u Bjelovaru)
- e) Rad nije dostupan

Svojim potpisom potvrđujem istovjetnost tiskane i elektroničke inačice završnog rada.

U Bjelovaru, 26. 08. 2024.

Matić M.
potpis studenta/ice